

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3167/2013. (IX. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	900
3168/2013. (IX. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	908
3169/2013. (IX. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	910
3170/2013. (IX. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	912
3171/2013. (IX. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	913
3172/2013. (IX. 17.) AB végzés	jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló indítvány alapján indult eljárás megszüntetéséről	915
3173/2013. (IX. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	917
3174/2013. (IX. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	918

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3167/2013. (IX. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Kovács Péter, dr. Lévy Miklós és dr. Stumpf István* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 15.M.2304/2011/14. számú, valamint a Fővárosi Törvényszék 51.Mf.635.021/2012/4. számú ítéletének alaptörvény-ellenessége megállapítása és megsemmisítése, továbbá ezen ítéletekkel összefüggésben, a kormánytisztviselők jogállásáról szóló 2010. évi LVIII. törvény 8. § (1) bekezdés *b*) pontja konkrét perben történő alkalmazási tilalmának kimondására irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Az indítványozó 2013. február 14-én alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon.
- [2] 1. Az indítványozó a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumban az Igazságügyi Együttműködési és Nemzetközi Magánjogi Főosztály Európai Unió Igazságügyi Együttműködési és Koordinációs Osztályán határozatlan időre kinevezett kormánytisztviselőként, jogi szakreferensi munkakörben dolgozott. A munkáltatói jogkör gyakorlója az indítványozó kormánytisztviselői jogviszonyát a kormánytisztviselők jogállásáról szóló 2010. évi LVIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 8. § (1) bekezdés *b*) pontja alapján az indítványozóval 2011. április 14-én közölt indokolás nélküli felmentéssel 2011. június 15. napjával megszüntette.
- [3] Az indítványozó 2011. május 16-án a Fővárosi Munkaügyi Bíróságon pert indított a munkáltatóval szemben a kormánytisztviselői jogviszony jogellenes megszüntetésének megállapítása és egyéb követelés iránt. Az indítványozó keresetében elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a Kjt. 8. § (1) bekezdé-

se alkotmányellenes. Előadta, hogy az Alkotmánybíróság a 8/2011. (II. 18.) AB határozatában (a továbbiakban: ABh.) kimondta, hogy a Kjt. 8. § (1) bekezdése alkotmányellenes, ezért azt 2011. május hó 31-i hatállyal megsemmisítette. Az ABh. nem *ex nunc* hatállyal semmisítette meg az alkotmányellenes rendelkezést, ezért kérte, hogy a munkaügyi bíróság az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: régi Abtv.) 38. § (1) bekezdése alapján forduljon az Alkotmánybírósághoz és kezdeményezze, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kjt. alkotmányellenesnek minősített 8. § (1) bekezdése perében történő alkalmazhatóságának kizártságát.

- [4] A kormánytisztviselői jogviszonya megszüntetése jogellenességének megállapítása iránti kereseti kérelmét pedig elsősorban arra alapította az indítványozó, hogy a vele közölt indokolás nélküli felmentés alkotmányellenes. Másodlagosan arra hivatkozott, hogy a munkáltató az indokolás nélküli felmentéssel rendeltetéssel joggyakorlást valósított meg, ezért a keresettel támadott munkáltatói intézkedés jogellenes. Az indítványozó harmadlagosan annak megállapítását kérte, hogy a felmentés azért jogellenes, mert a munkáltató megsértette az egyenlő bánásmód követelményét. Arra is hivatkozott, hogy az indokolás nélküli felmentés azért is jogellenes, mert a Kjt. 8. § (1) bekezdése a közösségi jog közvetlenül alkalmazandó szabályaival is ellentétes.
- [5] Azt is kérte az indítványozó, hogy a munkaügyi bíróság – a megállapított tényállástól függően – 12 havi, illetve 36 havi átlagkeresetének megfelelő összeg megfizetésére kötelezze a munkáltatót.
- [6] A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 2012. március 14-én kelt 15.M.2304/2011/14. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. A munkaügyi bíróság szerint az ítéletében megállapított tényállás – valamint az alkalmazandó jogszabályi rendelkezések – alapján a jogvita elbírálása során a Kjt. szabályait kellett alkalmazni. A munkaügyi bíróság kitért arra is, hogy miután az Alkotmánybíróság a Kjt. 8. § (1) bekezdését *pro futuro* 2011. május 31.-i hatállyal semmisítette meg, ezért az ezt megelőzően hozott munkáltatói intézkedés, melyet erre a jogszabályhelyre alapítottak, nem jogellenes. A munkaügyi bíróság részletesen indokolta, hogy az ítéletében hivatkozott alkotmánybírói határozatok tartalma alapján miért nem fordult az ügyben az

- Alkotmánybírósághoz a Kjt. 8. § (1) bekezdése alkalmazási tilalmának kimondását kérve.
- [7] A Fővárosi Törvényszék 2012. október 26-án kelt 51.Mf.635.021/2012/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A Fővárosi Törvényszék ítéletét – elfogadva az elsőfokú bíróság jogi érvelését – egyebek mellett szintén a Kjt. 8. § (1) bekezdés *b)* pontjára alapította. Ezzel összefüggésben indokolásában ismételtén utalt arra, hogy amikor a munkáltató a felmentést az indítványozóval közölte, a Kjt. 8. § (1) bekezdés *b)* pontja még hatályos volt. Ezért e törvényi rendelkezés alkalmazása az indítványozó ügyében jogszerűen történt.
- [8] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján kérte, hogy az Alkotmánybíróság – az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján lefolytatott eljárásban – állapítsa meg, hogy a perében alkalmazott jogszabályi rendelkezés, a Kjt. 8. § (1) bekezdés *b)* pontja sérti az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében foglalt munkához, a munka és foglalkozás szabad megválasztásához való jogát, az Alaptörvény XXIII. cikk (8) bekezdésében szabályozott közhivatal viseléséhez való jogát, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt hatékony bírói védelemhez fűződő alapjogát, az Alaptörvény II. cikkében szabályozott emberi méltósághoz való jogát, továbbá ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogállamiság követelményével, mert az ügyben alkalmazott alaptörvény-ellenes jogszabály figyelmen kívül hagyta a közigazgatás törvényhez kötöttségének elvét. Mindezekre tekintettel kérte, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 45. § (4) bekezdése alapján visszamenőlegesen zárja ki az indítványozó ügyében a Kjt. 8. § (1) bekezdésének alkalmazhatóságát.
- [9] Az indítványozó másodlagosan – az Abtv. 27. §-a alapján – annak megállapítását kérte, hogy a Fővárosi Törvényszék 51.Mf.635.021/2012/4. számú ítélete megsértette az előbbiek során felsorolt alaptörvényi rendelkezéseket. Ezenkívül az ítélet ellentétes Magyarország vállalt nemzetközi jogi kötelezettségeinek és a belső jog összhangját biztosító Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdésével. Ezek alapján kérte a perében meghozott első- és másodfokú ítélet megsemmisítését.
- [10] Az indítványozó módosított és pontosított indítványában előadta, hogy az alkotmányjogi panaszát az Abtv. 27. §-a alapján tartja fenn. Az eredeti indítványában megjelölt alapjogok megsértésére ismételtén hivatkozott. A Fővárosi Törvényszék ítéletének megsemmisítését az Abtv. 43. § (1) bekezdése, a Fővárosi Munkaügyi Bíróság ítéletének megsemmisítését az Abtv. 43. § (3) bekezdése alapján kérte. Azt is kérte, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 28. § (1) bekezdése alapján folytassa le a Kjt. – már nem hatályos – 8. § (1) bekezdés *b)* pontjának Alaptörvénnyel való összhangjára és ügyében történő alkalmazhatóságára vonatkozó vizsgálatot is.
- [11] Az indítványozó nyomatékmal hivatkozott arra, hogy az ügy érdemi elbírálása szempontjából különbséget kell tenni az ABh. meghozatala előtt, illetve az azt követően felmentettek ügyei között. Ez utóbbiak esetében, eltérő ténybeli és jogi alapot eredményezve, a felmentés kezdeményezésekor a jogalkalmazó már nyilvánvalóan tudta, hogy alkotmányellenes jogszabályt alkalmaz, hiszen a felmentéskor a felmentésre jogot adó jogszabály alkotmányellenességét és hatályvesztésének időpontját az Alkotmánybíróság az ABh.-ban már megállapította. Ezzel erre a személyi körre – és az indítványozóra is – a korábbiakétól eltérő ténybeli és jogi alap keletkezett az ügy elbírálására. A jogszabály *pro futuro* megsemmisítése nem tette a 2011. február 18. és május 31. közötti időszak alatt közölt indokolás nélküli felmentést alkotmányossá, illetve a vonatkozó jogszabályi rendelkezést alkalmazandóvá.
- [12] Az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdésével összefüggésben kifejti az indítványozó, hogy jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatának lefolytatása iránt nincs indítványozói jogosultsága. De miután az Alkotmánybíróság által hivatalból is gyakorolható hatáskörrel van szó, felhívja az Alkotmánybíróság figyelmét a hivatalbóli eljárás lefolytatásának lehetőségére. Ennek indoka az, hogy a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bírósága a *K.M.C. kontra Magyarország* ügyben (19554/11) elmarasztalta Magyarországot az indokolás nélküli felmentés okán a hatékony bírói felülvizsgálathoz fűződő jog megsértése miatt.
- [13] 3. Az alkotmányjogi panasz az alábbiak miatt nem befogadható.
- [14] 3.1. Az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben írt feltételeit, különösen az indítványozó Abtv. 26.–27. § szerinti érintettségét, a jogorvoslat kimerítését, valamint az Abtv. 29.–31. § szerinti feltételek fennállását.
- [15] Az indítványozó az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntést 2012. december 18-án vette át, az alkotmányjogi panaszt 2013. február 14-én terjesztette elő az ügyben első fokon eljáró bíróságnál. Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. § (1) bekezdésében írt hatvan napos határidőben érkezett. Az indítványozó teljesítette az Abtv. 52. § (1) bekezdésében meghatározott feltételeket. Az indítványozó jogi szakvizsgálával rendelkezik, ezért az Abtv. 51. § (3) bekezdése alapján saját ügyében jogi képviselő nélkül eljárhat. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló bírósági eljárásban a jogorvoslati lehetőséget az indítványozó kimerítette.

- [16] Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további – tartalmi – feltételeit határozza meg. Eszerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Ezek vizsgálata előtt az Alkotmánybíróságnak először át kell tekintenie az Alaptörvény negyedik módosítása utáni, az Alaptörvény hatálybalépése előtt meghozott alkotmánybírósági határozatok hatályvesztéséről szóló alkotmányi rendelkezés hatálybalépése – 2013. április elseje – után kialakult jogi környezetet.
- [17] 3.2. Az Alkotmánybíróság Magyarország Alaptörvényének negyedik módosításának (2013. március 25.) hatálybalépése után, az Alaptörvény Záró és egyes rendelkezések 5. pontjának – amely kimondta, hogy az Alaptörvény hatálybalépése előtt meghozott alkotmánybírósági határozatok hatályukat veszítik, de ez a rendelkezés nem érinti az ezen határozatok által kifejtett joghatásokat – értelmezése tárgyában úgy foglalt állást, hogy „az újabb ügyekben vizsgálandó alkotmányjogi kérdések kapcsán felhasználhatja a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket és alkotmányossági összefüggéseket, ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya, és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntése indoklásába történő beillesztése” [13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás [32]].
- [18] Az alkotmányossági összefüggések fennállása miatt a jelen alkotmányjogi panasz elbírálása során az Alkotmánybíróság olyan – 2011. december 31-e előtt meghozott – alkotmánybírósági határozatokat vett figyelembe, amelyek az alkotmányjogi panasz elbírálásakor is alkalmazhatóak.
- [19] 3.3. Az Abh. – egyéb rendelkezések mellett – megállapította, hogy a Kjt. 8. § (1) bekezdése alkotmányellenes, ezért azt 2011. május 31-i hatállyal megsemmisítette. A határozat meghozatalakor hatályban volt régi Abtv. 42. §-a alapján az Alkotmánybíróság által megsemmisített jogszabályi rendelkezés főszabályként a határozat közzétételét követő napon veszítette hatályát. A régi Abtv. 43. § (4) bekezdése alapján azonban az Alkotmánybíróság ettől eltérően is meghatározhatta az alkotmányellenes jogszabály hatályon kívül helyezésének időpontját, ha ezt a jogbiztonság vagy az eljárást kezdeményező különösen fontos érdeke indokolta. A *pro futuro* megsemmisítés két előfeltétele, hogy a) a megalkotandó új jogszabály hatálybalépéséig biztosítható legyen a jogrend kiszámítható működése, továbbá, hogy b) az alkotmányellenes jogszabály időleges hatályban tartása kevesebb veszélyt jelent a jogrend épsége szempontjából, mint az azonnali megsemmisítés. [47/2003. (X. 27.) AB határozat, ABH 2003, 525, 549–550.]
- [20] A konkrét ügyben az Alkotmánybíróság figyelemmel volt arra, hogy mivel a Kjt. 10. § (1) bekezdése alapján a kormánytisztviselői jogviszonyokban a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvénynek (a továbbiakban: Ktv.) a köztisztviselő lemondására és felmentésére vonatkozó szabályok nem voltak alkalmazhatók, a Kjt. 8. § (1) bekezdésének megsemmisítése következtében a kormánytisztviselői jogviszony lemondással és felmentéssel való megszüntetése szabályozatlanul maradt. Emiatt időt kívánt biztosítani a jogalkotónak az Alkotmánynak megfelelő szabályok megalkotására. Ezért a Kjt. 8. § (1) bekezdését a jövőre nézve az Alkotmánybíróság 2011. május 31-i hatállyal *pro futuro* semmisítette meg, tehát a jogszabályi rendelkezés 2011. június 1. napjától hatálytalan. Ettől azonban meg kell különböztetni azt, hogy adott esetben a 2011. május 31. napja előtt létrejött jogviszonyokban a már megsemmisített jogszabályi rendelkezést alkalmazni kell.
- [21] A *pro futuro* megsemmisítés az Alkotmánybíróság által alkotmányellenesnek vagy alaptörvény-ellenesnek nyilvánított jogszabály határozott idejű alkalmazása lehetőségével és egyben kötelezettségével jár mindenki számára, hacsak az Alkotmánybíróság az ügyre okot adó konkrét eset(ek)re alkalmazási tilalmat nem rendelt el. Azt is figyelembe kell venni, hogy az Alkotmánybíróság az 1813/B/2010. AB végzésben (ABH 2011, 2936.) egyértelművé tette, hogy amikor az Alkotmánybíróság törvényi felhatalmazással élve, az alkotmányellenes jogszabály hatályvesztését a jövőben meghatározott időpontban jelöli meg, akkor lényegében maga terjeszti ki az alkotmányellenes jogszabály alkalmazásának időtartamát.
- [22] A jogszabály (jogszabályi rendelkezés) *pro futuro* megsemmisítése esetén sem a régi Abtv. nem tartalmazott, sem a hatályban lévő Abtv. nem tartalmaz arra nézve semmilyen rendelkezést, hogy a *pro futuro* megsemmisítésnél a megsemmisített jogszabály (jogszabályi rendelkezés) meghatározott ideig történő hatályban tartása alatt a már megsemmisített jogszabály (jogszabályi rendelkezés) csak a megsemmisítést kimondó határozatban közölt hatályban tartás okával (okaival) összhangban alkalmazható-e vagy sem. Mivel egyik Abtv. sem tartalmaz erre nézve kifejezett korlátozó rendelkezést, – mindkét törvény olyan általános fogalmakra hivatkozik, mint a jogbiztonság vagy az eljárást kezdeményező különösen fontos érdeke, – ebből az következik, hogy ezen a területen az Alkotmánybíróság jelentős mérlegelési jogkörrel rendelkezik. A *pro futuro* hatállyal megsemmisített jogszabályt

(jogsabályi rendelkezést) az adott alkotmánybíró-sági határozat indokolásában a *pro futuro* megsemmisítés meghatározott okától függetlenül, minden esetben alkalmazni kell, amíg a megsemmisített jogszabály hatályát nem veszti, hacsak az Alkotmánybíró-ság az adott alkotmánybíró-sági határozatban másként nem rendelkezik.

- [23] 3.4. Az alkotmányjogi panasszal összefüggésben meg kell vizsgálni azt a következő kérdést, hogy az alkotmányjogi panasz mikénti elbírálása függ-e attól, hogy az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló bírói döntést az Abh. közzététele előtt vagy azután hozták-e, vagyis miért és hogyan kellett az adott, akkor még hatályban volt jogszabályi rendelkezést a bírónak még alkalmaznia.
- [24] Az Abh. közzététele előtt meghozott bírói ítéletek kapcsán a jogi helyzet megítélésénél abból kell kiindulni, hogy a bírónak kötelező volt a Kjt. rendelkezéseit alkalmazni, mert az Országgyűlés által elfogadott és hatályba léptetett jogszabályról volt szó. De az Abh. közzététele után az adott esetben szintén köteles volt a bíró a perben a már megsemmisített Kjt. 8. (1) bekezdését alkalmazni.
- [25] Az Alkotmánybíró-ság először – már az Alaptörvény hatályba lépése után – a 3302/2012. (XI. 12.) AB határozatban – a 42/2008. (IV. 17.) AB határozattal már egy *ex nunc* hatállyal megsemmisített jogszabállyal összefüggésben – alkalmazási tilalom kimondására irányuló bírói kezdeményezés alapján mondta ki, hogy ha egy korábbi határozata konkrét ügyben vagy ügyekben nem rendelt el semmilyen alkalmazási tilalmat, és bírói kezdeményezésről vagy alkotmányjogi panaszról nem kellett döntenie, akkor a hasonló ténybeli alapból származó, azonos jog alapján keletkezett jogviszonyok úgy nyerhetnek el hasonló elbírálást a rendes bíróság előtt, ha az Alkotmánybíró-ság az utóbb benyújtott kezdeményezés alapján sem mondja ki a jogszabály alkalmazhatatlanságát. A 34/2012. (VII. 17.) AB határozat pedig éppen a Kjt. 8. § (1) bekezdése alkalmazásának kizárására irányuló bírói kezdeményezéseket bíralt el: az indítványokat elutasította.
- [26] Az Abh. közzététele előtt a Kjt. 8. § (1) bekezdésén alapuló munkáltatói felmentés, valamint – ezt követő per esetén – a jogerőssé vált bírói döntést támadó panasz sorsa sem ítéhető meg másként a jelen esetben, mint az alkotmányellenessé nyilvánítás után benyújtott bírói kezdeményezéseké. Azzal ugyanis, hogy az Alkotmánybíró-ság az Abh.-ban az alkotmányellenes jogszabály hatályvesztését a jövőben meghatározott időpontban jelölte meg, az adott esetben – kivételek meghatározása nélkül – kiterjesztette az alkotmányellenes jogszabály alkalmazásának időtartamát, előírta a bíró számára az alkotmányellenes jogszabály alkalmazását (1813/B/2010., ABH 2011, 2936.).

[27] Az eddig kifejtettekre tekintettel – azaz, hogy a bíróságok az Abh. közzététele után is kötelesek voltak az alkotmányellenessé nyilvánított Kjt. 8. § (1) bekezdését alkalmazni a *pro futuro* megsemmisítés miatt – az alkotmányjogi panasz nem tartalmaz új alapvető alkotmányjogi kérdéseket. Az indítványban előadott alkotmánysértéseket az Abh.-ban az Alkotmánybíró-ság már elbírálta.

[28] Mindezek miatt az Alkotmánybíró-ság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 29. §-a alapján visszautasította.

[29] 3.5. Az indítványozó az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdésének megsértését is állította. Tartalmában az indítványozó jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatát kezdeményezte, amelyre azonban az Abtv. 32. § (2) bekezdése alapján nem jogosult. Emiatt az Alkotmánybíró-ság az indítványt ebben a részében is visszautasította az Abtv. 64. § b) pontja alapján.

Budapest, 2013. szeptember 9.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíró-ság elnöke,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István alkotmánybíró
különvéleménye

[30] A többségi döntéssel és annak indokolásával nem értek egyet. Az indítványozó egyrészt az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján már hatálytalan jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását és egyedi ügyében történő alkalmazhatóságának kizárását; másrészt az Abtv. 27. §-a alapján az ügyében hozott ítélet megsemmisítését kérte az Alkotmánybíró-ságtól. A többségi döntés az alkot-

- mányjogi panaszt semelyik részében nem tartotta befogadhatónak. Álláspontom szerint a panaszt be kellett volna fogadni és érdemben elbírálni.
- [31] 1. Az Alkotmánybíróság a 8/2011. (II. 18.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) *pro futuro*, 2011. május 31-jei hatállyal megsemmisítette a Kjt. 8. § (1) bekezdését.
- [32] 1.1. Az Abh. többségi indokolásából lehet arra következtetni, hogy milyen értelem (funkció) tulajdonítható az Abh.-ban kimondott megsemmisítés *pro futuro* hatályának:
 „Az Alkotmánybíróság e határozatában a Kjt. 8. § (1) bekezdés *b*) pontja alapján a kormánytisztviselők *indokolás nélküli felmentésének alkotmányellenességét állapította meg*, a kormánytisztviselő indokolás nélküli lemondásának alkotmányosságát nem vizsgálta. Mivel az »indokolás nélkül megszüntetheti« szövegrész egyaránt vonatkozik a kormánytisztviselő lemondására és munkáltató által történő felmentésére is, a Kjt. 8. § (1) bekezdésének *megfogalmazása nem teszi lehetővé kizárólag az alkotmányellenesnek ítélt rendelkezés megsemmisítését*, ezért az Alkotmánybíróság az egész 8. § (1) bekezdést megsemmisítette. [...] Az Alkotmánybíróság a megsemmisítés időpontjának meghatározása során figyelemmel volt arra, hogy mivel a Kjt. 10. § (1) bekezdése alapján a kormánytisztviselői jogviszonyokban a Ktv.-nek a köztisztviselő lemondására és felmentésére vonatkozó 16–17. §-ai nem alkalmazandók, a Kjt. 8. § (1) bekezdésének megsemmisítése következtében a kormánytisztviselői jogviszony lemondással és felmentéssel való megszüntetése szabályozatlanul marad. *Időt kívánt biztosítani a jogalkotónak az Alkotmánynak megfelelő szabályok megalkotására*, ezért a Kjt. 8. § (1) bekezdését a jövőre nézve úgy semmisítette meg, hogy az 2011. május 31-én vesztí hatályát.” (ABH 2011, 49, 83–84.)
- [33] A megsemmisített rendelkezés tehát – kodifikációs szempontból elválaszthatatlanul – két normát is magában foglalt: egyrészt, hogy a kormánytisztviselői jogviszonyt a kormánytisztviselő lemondással indokolás nélkül megszüntetheti (ez a szabály nem volt alkotmányellenes); másrészt, hogy a kormánytisztviselői jogviszonyt a munkáltató felmentéssel indokolás nélkül megszüntetheti (ez utóbbi szabály alkotmányellenessége megállapítást nyert). Az Alkotmánybíróság a *pro futuro* megsemmisítéssel mindenképpen fenntartotta annak a lehetőségét, hogy a kormánytisztviselő *lemondással* az új szabályozás megalkotásáig is alkotmányosan megszüntethesse indokolás nélkül a kormánytisztviselői jogviszonyt – ez önmagában értelmet ad a megsemmisítés jövőbeli hatályának.
- [34] Nyilvánvalóan nem tekinthető a *pro futuro* megsemmisítés céljának az, hogy a hatályvesztés időpontjáig tartó időszakban – a rendelkezés alkotmányos részéről kodifikációsan el nem választható – az alkotmányellenes norma alkalmazásával további alapjogsértéseket lehessen elkövetni. Az Abh. ismeretében a munkáltató az alkotmányellenes – de még hatályos – jogszabályi rendelkezés alapján is eljárhatott volna alkotmányosan, azaz ha adott esetben valós és okszerű indokokkal alátámasztja a kormánytisztviselő felmentését.
- [35] 1.2. Ehhez képest az indítványozót a munkáltatója 2011. április 14-én, az Kjt. 8. § (1) bekezdésében foglalt alkotmányellenes szabály alkalmazásával, indokolás nélkül felmentette.
- [36] 2. A 35/2011. (V. 6.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh2.) az Alkotmánybíróság alkotmányos követelményként állapította meg, hogy a bíró az elé tárt jogvitát alkotmányos jogszabály alapján döntse el. Az Alkotmánybíróság kimondta: amennyiben a bíró az előtte folyamatban lévő perben alkalmazandó jog alkotmányellenességét észleli – az alkotmányellenes jogszabály mellőzésére vonatkozó hatásköre hiányában –, az Abtv. alapján köteles az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezni.
- [37] 2.1. Az indítványozó az Alkotmánybíróság döntéseiben is bízva 2011. május 16-án keresettel fordult a Fővárosi Munkaügyi Bírósághoz, annak megállapítását kérve, hogy kormánytisztviselői jogviszonyának megállapítása – mind formai, mind tartalmi szempontból – jogellenes volt. Az indítványozó keresetlevelében a rendeltetésszerű joggyakorlásra, egyenlő bánásmód sérelmére, valamint uniós jogra is hivatkozó érvelése mellett kérte az eljáró bíróságot, hogy Abh. és Abh2.-ben tett megállapítások alapján forduljon az Alkotmánybírósághoz és kérje az alkotmányellenesnek minősített rendelkezés konkrét ügyben történő alkalmazhatóságának ki zártságát.
- [38] 2.2. Az Alkotmánybíróság az elsőfokú bíróság döntését megelőzően, a 1813/B/2010. AB végzésben (ABH 2011, 2936.) úgy érvelt, hogy amikor egy alkotmányellenes jogszabály hatályvesztését a jövőben meghatározott időpontban jelöli meg, akkor lényegében maga terjeszti ki az alkotmányellenes jogszabály alkalmazásának időtartamát, előírja a bíró számára az alkotmányellenes jogszabály alkalmazását. (Már több korábbi döntéshez fűzött különvéleményemben, illetve párhuzamos indokolásomban kifejtettem, hogy ezt az álláspontot miért nem volt célszerű kiterjesztően értelmezni és fenntartani [ld. 34/2012. (VII. 17.) AB határozat, 3083/2013. (III. 27.) AB határozat, 3041/2013. (II. 28.) AB végzés, 3042/2013. (II. 28.) AB végzés, 3043/2013. (II. 28.) AB végzés, 3044/2013. (II. 28.) AB végzés

és 3045/2013. (II. 28.) AB végzés,]; az érveket ezen a helyen nem ismétlem meg)

- [39] 2.3. A 2012. január 1-jén hatályba lépett új Abtv. 25. §-a kifejezetten rögzítette, hogy a bíró abban az esetben is kezdeményezi az Alkotmánybíróságnál az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását, ha alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította.
- [40] Az Abtv. 25. §-hoz fűzött indokolásból kiderül, hogy a szabályozás célja az Abh2.-ben kimondott koncepció – „hogy a bíró az elé tárt jogvitát alkotmányos jogszabály alapján döntse el” – érvényesítése volt: „E hatáskör kapcsán fontos az alkalmazási tilalom szabályozása, egyrészt az indítvány tárgya, másrészt a jogkövetkezmények tekintetében. Eszerint bíró nem csak a jogszabály megsemmisítése érdekében fordulhat az AB-hoz, de a már elbírált alkotmányellenes jogszabályon alapuló eljárása esetén pusztán alkalmazási tilalmat kérve is előterjeszthet indítványt – ha azt az AB már nem mondta ki a megsemmisítő határozatában. A 35/2011. (V. 6.) AB határozat szól az alkalmazási tilalom tekintetében kialakított gyakorlatról, melynek e törvény megfelel.”
- [41] 2.4. Az indítványozó ügyében eljáró elsőfokú bíróság az Abtv. bírói kezdeményezésre vonatkozó szabályozásának a változását az ügy eldöntése során nem vette kellő súllyal figyelembe, ehelyett az 1813/B/2010. AB végzésben foglalt – az új Abtv. 25. §-a által tartalmilag felülírt – megfontolásokra hivatkozott.
- [42] A bíróság úgy tekintette, hogy az Alkotmánybíróság az Abh.-ban, „noha erre lehetősége lett volna”, nem rendelkezett általános (illetve konkrét) alkalmazási tilalomról. „Erre figyelemmel a bíróság álláspontja szerint konkrét esetben „ítélt dolog”-nak minősül a Kjt. 8. § (1) bekezdésének általános és konkrét esetben történő alkalmazhatósága 2011. május 31. napjáig. Ezért a bíróság nem találta indokoltnak az egyedi normakontroll-eljárás kezdeményezést.”
- [43] A bírósági ítélet érvelésével több szempontból sem értek egyet. Egyrészt, utólagos absztrakt normakontroll eljárás keretében megállapított alkotmányellenesség esetén *konkrét* alkalmazási tilalom kimondására – egyedi ügy hiányában – az Abh.-ban fogalmilag nem kerülhetett sor. Másrészt, az Abh.-ban *általános* alkalmazási tilalom kimondására sem kerülhetett sor, mivel ezt a lehetőséget a régi Abtv. kifejezetten még nem tartalmazta, az Alkotmánybíróság pedig értelmezés útján csak később, éppen az Abh2.-ben alakította ki. Így – „ítélt dolognak” minősítve – azon az alapon megtagadni egy későbbi, konkrét ügyben az alkalmazási tilalom kimondásának kezdeményezését, mert az első (utólagos normakontroll) ügyben erre nem került sor, olyan lehetetlen feltétel elé állítja a későbbi alkot-

mányjogi panasz indítványozóját, amely a jogsérelem orvoslásának szempontjával teljesen ellentétes.

- [44] A bíróságnak jogában állt volna az indítványozó ügyében a Kjt. 8. § (1) bekezdése alkalmazásának kizárását kezdeményezni új Abtv. 25. §-a alapján, amely éppen az ilyen esetek megoldását is célozta: „[a bíró] a már elbírált alkotmányellenes jogszabályon alapuló eljárása esetén pusztán alkalmazási tilalmat kérve is előterjeszthet indítványt – *ha azt az AB már nem mondta ki a megsemmisítő határozatában*”. Ha tehát az Alkotmánybíróság egy ügyben – például az eljárás *absztrakt* jellege miatt – nem mondja ki az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának tilalmát, az nem jelenti azt, hogy utóbb *konkrét* ügyben (bírói kezdeményezés vagy alkotmányjogi panasz alapján) ne rendelkezhetne róla.
- [45] 2.5. Az Abh.-ban az Alkotmánybíróság a Kjt. 8. § (1) bekezdését – többek között – azért is ítélte alkotmányellenesnek, mert álláspontja szerint a törvényhozó azzal, hogy nem szabályozta a munkáltatói felmentés törvényi feltételeit, és lehetőséget adott a döntés indokolásának mellőzésére, aránytalanul korlátozta a kormánytisztviselőt megillető bírói jogvédelemhez való jogot. Az Abh. szerint „az indoklási kötelezettség hiánya miatt és a felmentés jogszerűségének elbírálásához szempontot adó szabályok hiányában, jelentősen leszűkült azoknak az eseteknek a köre (a felmentő határozat semmissége, a felmentési tilomba ütközés, egyenlő bánásmód megsértése, rendeltetésellenes joggyakorlás), amikor a kormánytisztviselő a *siker reményében* fordulhat a bírósághoz, a bíróság a felmentés jogszerűségét érdemben el tudja bírálni”.
- [46] A jelen ügyben alkalmazott bírói gyakorlat azonban azt mutatja, hogy a bírói jogvédelem még az említett szűk esetkörben sem hatékony. Az elsőfokú bíróság a konkrét ügyben az indítványozónak a rendeltetésellenes joggyakorlásra és az egyenlő bánásmód megsértésére hivatkozó érveit sem fogadta el. Az ítélet indokolásából kiderül, hogy az indítványozóval a felmentésének indokait nem hogy formálisan, írásban, de még informálisan sem közölték, azal kapcsolatban inkább csak találgatni tudott, ezért a joggyakorlás rendeltetésellenességét és az egyenlő bánásmód megsértését sem tudta meggyőzően valószínűsíteni. Ebben az összefüggésben az Abh.-ban az Alkotmánybíróság által felvázolt hátránysabb forgatókönyv következett tehát be: „A felmentés feltételeit szabályozó jogszabályi rendelkezések, azaz a munkáltatót megillető felmentési jog rendeltetése törvényi meghatározásának hiányában gyakorlatilag nem, vagy csak nehezen bizonyítható, hogy a munkáltató jogellenesen döntött, felmentési joga gyakorlása során ellentétbe került a jog rendeltetésével, a jog által szolgálni hivatott céllal. Az érdemi bírói jogvédelem lehetőségének ez a korlátozása nem nyújt valódi, hatékony jogvédel-

met a munkáltató visszaélésszerű, önkényes döntésével szemben.”

- [47] 3. Az indítványozó ügyében hozott elsőfokú és másodfokú bírósági ítélet meghozatala között az Alkotmánybíróság 34/2012. (VII. 17.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh3.) a Kjt. 8. § (1) bekezdésének az adott eljárás tárgyát képező, folyamatban lévő munkaügyi perekben való alkalmazásának kizárására irányuló bírói indítványokat elutasította.
- [48] 3.1. Az Abh3. indokolásának az alkalmazási tilalom elrendelésére vonatkozó egyes megállapításai-val nem érttem egyet. Párhuzamos indokolásomban kifejtettem, hogy „az alkotmánybírósági megsemmisítés joghatása beálltának (a jogszabály hatályvesztésének) az időpontja – tehát adott esetben a *pro futuro* megsemmisítés ténye – az alkalmazási tilalom konkrét ügyekben történő utólagos elrendelése szempontjából az Abtv. alapján önmagában nem döntő jelentőségű. Ilyen esetben is minden ügyben egyedileg tartom szükségesnek annak vizsgálatát, hogy mi volt az indoka a megsemmisítés jövőbeli időpontjának, és ehhez képest az Alaptörvény védelme, a jogbiztonság vagy az eljárást kezdeményező különösen fontos érdeke indokolja-e, hogy az Alkotmánybíróság a megsemmisítésről szóló határozatának közzététele és a jogszabály hatályvesztése közötti alkalmazása vonatkozásában utóbb a konkrét ügyben tilalmat rendeljen el.” (Indokolás [83])
- [49] Az Abh3. többségi indokolása ugyanakkor rámutatott, hogy „az ímént írtak nem érintik az egyedi ügyet elbíráló – közte a kezdeményező – bíróságok jogát arra, hogy a Kjt. már alkotmányellenessé nyilvánított, de még hatályos 8. § (1) bekezdése alapján felmondással megszüntetett köztisztviselői jogviszonyról szóló perben önállóan értékeljék a felmondás jogszerűsége megítélésakor a tény, hogy a felmondáskor a felmondásra jogot adó jogszabály alkotmányellenességét és hatályvesztésének időpontját az Alkotmánybíróság már megállapította”. (Indokolás [55])
- [50] 3.2. Az indítványozó ügyében eljáró másodfokú bíróság az Abh3.-ra figyelemmel úgy ítélte meg, hogy a konkrét ügyben nem volt a bíróságnak jogi lehetősége az Alkotmánybírósághoz fordulni. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak a rendeltetésellenes joggyakorlás vizsgálata körében kifejtett álláspontjával is egyetértett, amely szerint az indítványozónak bizonyítania kellett volna a felmentés rendeltetészerű joggyakorlásba ütközését [ld. másodfokú ítélet 5–6. o.]. A másodfokú bíróság – az előbbi és más szempontok alapján is – a felmentést jogszerűnek, az elsőfokú bíróság ítéletét megalapozottnak találta.
- [51] A másodfokú bíróság ugyanakkor az ítéletében – az Abh3. többségi indokolásában foglalt utalással szemben – nem értékelte a felmondás jogszerűsége megítélésakor azt „a tény, hogy a felmondáskor a felmondásra jogot adó jogszabály alkotmányellenességét és hatályvesztésének időpontját az Alkotmánybíróság már megállapította”.
- [52] Az Alaptörvény 28. cikke alapján a bíróságoknak a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmeznie. Ha egy – egyszerre több, alkotmányos és alkotmányellenes szabályt is magában foglaló – jogszabályi rendelkezést az Alkotmánybíróság *pro futuro* semmisített meg, ezáltal meghatározott ideig fenntartva a rendelkezés alkalmazhatóságát, az nem jelenti azt, hogy a bíróságnak a rendelkezésben foglalt alkotmányellenes szabályt is alkalmaznia kell és lehet. A bírónak az elé tárt jogvitát alkotmányos jogszabály alapján kell eldöntenie. Ha az adott időpontban alkalmazandó – alkotmányellenes szabályt is tartalmazó – jogszabályi rendelkezést a bírónak nem sikerül az Alaptörvénnyel összhangban úgy értelmeznie, hogy az ne vezessen alapvető jog sérelméhez, akkor az a bírói döntést – adott esetben akár érdemben – befolyásoló alaptörvény-ellenességet eredményezhet.
- [53] 3.3. Az indítványozó szerint az ügyében eljáró bíró alaptörvény-ellenesen döntött. Indítványában kifejti, hogy önmagában az a tény, hogy a felmentés formai feltételei között nem szerepel az indokolás, azaz a Kjt. 8. § (1) bekezdésének alkalmazása a kérdéses időszakban *formailag* még jogszerű volt, nem tette magát a joggyakorlást is pusztán erre alapozva jogszerűvé, hiszen annak emellett jogszerű célt is kellett szolgálnia, azaz a formai feltételek mellett tartalmi követelményeknek is meg kellett felelnie. Álláspontja szerint, attól függetlenül, hogy adott esetben a felmentés formai feltételei között nem szerepel az indokolás, a jogvita eljárásban a bíróságnak meg kell tudnia állapítania, hogy felmentéskor nem közölt felmentési ok okszerűvé teszi-e a felmentést, mivel az okszerűség a jogszerűség feltétele akkor is, ha közölni nem kell az okot.
- [54] A fenti jogértelmezés – tehát a felmentés valós és okszerű indoka meglétének vizsgálata – a bírósági eljárásban lehetővé tette volna az alkotmányellenes rendelkezés alapján okozott jogsérelem kiküszöbölését, amely lényegében éppen abból származott, hogy a formai és tartalmi értelemben véve egyaránt indokolás nélküli felmentés megengedése a hatékony bírósági jogorvoslatot is ellehetetleníti.
- [55] 4. Nem értek egyet a többségi döntés indokolásának azzal a következtetésével, hogy a jelen ügyben ne lett volna a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség. Ennek a befogadási feltételnek álláspontom szerint a funkciója az, hogy

- amennyiben a panaszos által támadott rendelkezésről az Alkotmánybíróság megállapítaná, hogy az alaptörvény-ellenes, de annak megsemmisítése (illetve az automatikus alkalmazási tilalom) a bírói döntés érdemére nem hatna ki, akkor az Alkotmánybíróságnak (az indítványozó jogorvoslatának szempontjából gyakorlatilag feleslegesen) ne kelljen lefolytatnia az alaptörvénnyel való összhang vizsgálatát. A bírósági ítéletek a közszolgálati jogvita elbírálásakor a Kjt. 8. § (1) bekezdés *b*) pontjára alapultak, a döntést érdemben befolyásolták (e nélkül ugyanis nem lehetett volna indokolás nélkül felmenteni az érintetteket, ez volt a felmentés jogalapja), márpedig erről a szabályról Alkotmánybíróság kimondta, hogy alkotmányellenes (azt pedig, hogy ez esetben az alaptörvény-ellenesség az alkotmányellenességgel egyezik, az Alkotmánybíróság szintén megállapította {Abh3., Indokolás [34]–[37]}).
- [56] Annak megállapítását tehát, hogy egy alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség volt, nem zárja ki a bírósági eljárásban alkalmazott jogszabályt absztrakt utólagos normakontroll eljárásban elbíráló – akár *ex nunc*, akár *pro futuro* megsemmisítést kimondó – alkotmánybírósági határozat, sőt, ellenkezőleg, inkább alátámasztja.
- [57] A bírói döntést befolyásoló alaptörvény-ellenesség elkerülhető lett volna, ha a felmondás jogszerűsége megítélésakor a tény, hogy a felmondáskor a felmondásra jogot adó jogszabály alkotmányellenességét és hatályvesztésének időpontját az Alkotmánybíróság már megállapította, a bíróság megfelelően értékeli, és az alkotmányellenesnek minősített rendelkezésben foglalt szabály alkalmazása során az Alaptörvénnyel összhangban jár el.
- Budapest, 2013. szeptember 9.
- Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró
- Dr. Kovács Péter alkotmánybíró
különvéleménye
- [58] Nem értek egyet az alkotmányjogi panasz visszautasításával, megítélésem szerint azt be kellett volna fogadni és érdemben meg kellett volna vizsgálni, az alábbiak miatt. Osztom továbbá dr. Stumpf István alkotmánybíró úr különvéleményében foglaltakat is.
- [59] Úgy vélem, hogy az alkotmányjogi panasz hivatkozása az Emberi Jogok Európai Bírósága előtt az ún. *K.M.C. kontra Magyarország* ügyre helytálló, és a többségi végzés záró gondolataival ellentétben ezért úgy ítélt meg, hogy az alkotmányjogi panasz igenis tartalmaz új alapvető alkotmányjogi kérdéseket. Bizonyos szempontból a jelen helyzet

emlékeztet arra, amikor az Alkotmánybíróság felülvizsgálta korábbi álláspontját az ún. *Vajnai kontra Magyarország* ügyben hozott strasbourgi ítélet tekintetében [lásd: 16/2013. (VI. 20.) AB határozat].

- [60] A magyar jogalkalmazó és így a bíró is nehezen tud egyszerre két ellentmondásos parancsra ugyanabban az ügyben eleget tenni: egyrészt alkalmazni a magyar tételes jogot, másrészt az adott ügyben az alkotmányellenességet ugyan kimondó, de azt az adott jogszabály összefüggései és a mozaikos megsemmisítés alkalmazásának *in concreto* lehetetlensége miatt *pro futuro* megállapító alkotmánybírósági tételt, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezményébe ütközésre való utalást úgy az egykori alkotmánybírósági döntésben, mint az azóta meghozott strasbourgi ítéletekben.
- [61] Az Emberi Jogok Európai Bírósága maga is utalt arra ítéletének 34. §-ában, hogy az Abh. érvrendszere és felhívott strasbourgi precedensei valóban egybevágóak, sőt megfelelnek az Európai Unió Alapjogi Chartájában és az Európai Szociális Chartában foglaltaknak is.
- [62] Az Alkotmánybíróság már tíz éve kimondta, hogy az Emberi Jogok Európai Bíróságának felfogása a magyar joggyakorlatot alakítja és kötelezi [18/2004. (V. 25.) AB határozat, ABH 2004, 303, 306.]
- [63] Mindig szem előtt kell tartani azokat a tételeket, amelyeket az Alkotmány módosításával összefüggésben, de általános érvennyel fogalmazott meg a 61/2011. (VII. 13.) AB határozatban: „Egyes alapjogok esetében az Alkotmány ugyanúgy fogalmazza meg az alapjog lényegi tartalmát, mint valamely nemzetközi szerződés (például a Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmánya és az Emberi Jogok Európai Egyezménye). Ezekben az esetekben az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi (jellemzően a strasbourgi Emberi Jogok Bírósága által kibontott) jogvédelem szintje. A *pacta sunt servanda* elvéből [Alkotmány 7. § (1) bekezdés, Alaptörvény Q) cikk (2)–(3) bekezdés] következően tehát az Alkotmánybíróságnak akkor is követnie kell a strasbourgi joggyakorlatot, az abban meghatározott alapjogvédelmi szintet, ha saját megelőző »precedens-határozataiból« ez kényszerűen nem következne.” {ABH 2011, 290, 321.; lásd: 166/2011 (XII. 20.) AB határozat, ABH 2011, 545.; 43/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [67]}.
- [64] A magyar bírósági rendszer bírái tehát azzal a helyzettel szembesülnek, hogy a jelen esetben a pozitív magyar jog, a nemzetközi jog [az Alaptörvény Q) cikke és az Alaptörvény negyedik módosítása óta a Záró és vegyes rendelkezések 8. pontjában újra megerősített *pacta sunt servanda* elv] és az európai jog [az Alaptörvény E) cikke értelmében], ráadásul mindez a strasbourgi és a luxemburgi bírósági gyakorlat fényében a jelen alkotmányjogi panasz-

ban körülírt esetben nem könnyen egyeztethetők össze. Ez a kialakult inkoherecia – álláspontom szerint – olyan mérvű, hogy indokolta volna a panasz befogadását és érdemi megvizsgálását.

Budapest, 2013. szeptember 9.

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

[65] A különvéleményhez csatlakozom.

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/320/2013.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3168/2013. (IX. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta az alábbi

v é g z é s t :

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv. I.20.597/2012/4. számú, felülvizsgálati eljárásban hozott ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal élt a Kúria Pfv.I.20.597/2012/4. számú, felülvizsgálati eljárásban hozott ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozó 2002. június 18-án ingatlan adásvételi szerződést kötött egy korlátolt felelősségű társasággal (kft.), melynek tagja és ügyvezetője is volt. Az adásvételi szerződés kötését megelőzően több száz milliós tagi kölcsönt nyújtott a kft.-nek a tárgyi ingatlan megvásárlásához. Mivel a kft. a tagi kölcsönt nem tudta visszafizetni, ezért került sor a tárgyi ingatlan tulajdonjogának átruházására, amelyet azonban az indítványozó nem jelentett be a földhivatalnál.
- [3] Később a kft. felszámolás alá került, és a szerződés nyomán a tulajdonjog változás ingatlan-nyilvántar-

tásban történő – az indítványozó által 2008. augusztus 27-én kezdeményezett – átvezetéséhez ekkor már arra is szükség volt, hogy a felszámoló kérje az indítványozó tulajdonjogának bejegyzését, aki azonban ezt megtagadta. Az indítványozó keregettel élt a felszámoló jognyilatkozatának pótlása, és birtokvédelem (az ingatlan birtokba adása) iránt, amelyet a bíróság arra hivatkozással utasított el, hogy a szerződés mögött nem állt valós tulajdonjog átruházási szándék, így nem áll fenn az indítványozó részéről olyan különös méltánylást érdemlő magánérdek, amely a jognyilatkozat bíróság általi pótlását magalapozná. Az indítványozó fellebbezése folytán a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – annak indokolását kiegészítve – helybenhagyta. Az indítványozó a másodfokú ítélet ellen felülvizsgálati kérelemmel élt, melynek vizsgálata során a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta, megállapítva, hogy a perben korábban eljáró bíróságok a rendelkezésükre álló bizonyítékok alapján, mérlegelési jogkörükben eljárva okszerűen jutottak arra a következtetésre, hogy nincs helye a jognyilatkozat bíróság általi pótlásának.

- [4] Az indítványozó szerint az alkotmányjogi panaszban támadott ítélet azáltal, hogy megtagadja a felszámoló jognyilatkozatának pótlását, sérti a tulajdonhoz való jogot. A támadott ítélet az indítványozó szerint gyakorlatilag azt mondja ki, hogy az indítványozónak nem áll fenn tulajdonjoga a jelzett ingatlanon, mert a bejegyzési kérelem késleltetett előterjesztése miatt nem volt tényleges tulajdonszerzési szándék, holott az indítványozó soha nem tett olyan kijelentést, hogy az ingatlan tulajdonjogát ne kívánta volna megszerezni. Az indítványozó kifejtette, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott ítélet annak ellenére jutott a fenti megállapításra, hogy egyetlen jogszabály sem ír elő arra nézve határidőt, hogy mennyi idő alatt kell a földhivatalhoz

- a tulajdonjog bejegyzés iránti kérelmet előterjeszteni, valamint alkotmányjogi szempontból az indítványozó diszkrecionális jogkörébe tartozik annak eldöntése, hogy előterjeszti-e a kérelmét, illetve, ha igen, akkor mikor, milyen időpontban.
- [5] Az indítványozó úgy nyilatkozott, hogy az ügyben már nincs folyamatban felülvizsgálati eljárás, továbbá perújítást nem kezdeményeztek.
- [6] Indítvány-kiegészítésében az indítványozó megerősítette, hogy csupán az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés hiányzik a szerinte továbbra is érvényes adásvételi szerződés tekintetében, amely viszont a felszámoló magatartása és az alaptörvény-ellenes bírói ítélet miatt joghatás kiváltására nem alkalmas.
- [7] Az Alkotmánybíróság elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételei fennállását vizsgálta meg.
- [8] Az Abtv. 27. §-a értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó az első fokú ítélet ellen fellebbezéssel, majd a jogerős ítélet ellen felülvizsgálati kérelemmel élt, alkotmányjogi panaszát a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott ítélete ellen nyújtotta be, tehát e tekintetben az alkotmányjogi panasz a törvényi feltételeknek megfelel.
- [9] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. A Kúria Pfv.I.20.597/2012/4. számú ítéletének kézbesítése – a bíróság tájékoztatása szerint – 2013. január 2-án történt, az alkotmányjogi panaszt 2013. március 5-én érkezették az első fokon eljáró Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróságok. Az alkotmányjogi panasz előterjesztésére tehát a törvényes határidőn belül került sor.
- [10] Az Abtv. 52. §-a értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó megjelölte az Abtv. 27. §-át, melyre alapozva nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, valamint kifejezett kérelmet terjesztett elő a sérelmezett bírósági ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére vonatkozóan. Megjelölte az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését, amely tekintetében álláspontja szerint az alaptörvény-ellenesség fennáll. Az alkotmányjogi panasz e tekintetben a törvényi feltételeknek megfelel.
- [11] Az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának tartalmi feltételeit, ezen belül az Abtv. 29. §-ában előírt követelményt, miszerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányossági kérdés esetén fogadja be.
- [12] Jelen ügyben, a rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan, az indítványozó a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott ítéletének vizsgálatát valójában nem alkotmányossági szempontból kérte, hanem azért, mert álláspontja szerint az eljáró bíróságok nem megfelelően értékelve a bizonyítékokat, helytelenül jutottak arra a jogi következtetésre, hogy az ingatlan tulajdonjogának átruházásról szóló – az ingatlan-nyilvántartáshoz be nem jelentett – szerződés mögött nem állt valós átruházási szándék, az csupán színlelt szerződésnek minősül, így nincs helye a felszámoló jognyilatkozatának bíróság általi pótlására. Az indítványozó ténylegesen tehát azt kívánta elérni, hogy alkotmányjogi panasa nyomán az Alkotmánybíróság az eljáró bíróságoknak a bizonyítékok mérlegelése során kialakított álláspontját megváltoztatva az alapul szolgáló szerződés minősítését megváltoztatva adjon a felszámoló jognyilatkozatának pótlására szolgáló jogi alapot.
- [13] Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdése, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az Alkotmánybíróságnak nem feladata a konkrét jogvitákban a bizonyítékok felülmérlegelésével történő ítélezés, kizárólag arra van hatásköre, hogy alkotmányossági szempontból vizsgálja az eléje tárt bírói döntést, és amennyiben a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet észlel, azt kiküszöbölve az alapjogi sérelmet orvosolja.
- [14] Tekintettel arra, hogy a jelen ügyben nem merült fel olyan, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányossági kérdés, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolta volna, azért az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján, az 56. § (3) bekezdésére, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjára tekintettel az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2013. szeptember 9.

Dr. Kovács Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/469/2013.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3169/2013. (IX. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szolnoki Törvényszék 1/b.Bkf.887/2012/2. számú végzése, valamint a Kúria Bfv.II.45/2013/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Az indítványozó 2013. február 25. napján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a Mezőtúri Városi Bíróságnál.
- [2] 1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában előadta, hogy a Szolnoki Városi Ügyészség vele szemben közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt emelt vádat, és a vádiratban tárgyalás mellőzésével tett indítványt a büntetések és intézkedések alkalmazására. A vádirat tartalmáról és indítványairól viszont a panaszos csak a Mezőtúri Városi Bíróság tárgyalás mellőzésével meghozott végzésével egyidejűleg értesült, mert a vádiratot és a bírósági végzést egyszerre, egy postai küldeményben kézbesítették számára.
- [3] Ezt követően az indítványozó a tárgyalás mellőzésével hozott végzés kézhezvételét követő törvényes határidőn belül tárgyalás tartását kérte. A tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy tárgyalás tartását kizárólag a közvetítői eljárásra utalás céljából kérte, amely kérelmet azonban a Mezőtúri Városi Bíróság végzésével elutasított.
- [4] Az ügy közvetítői eljárásra utalása iránti kérelmet elutasító végzés indokolása többek között azt is tartalmazza, hogy a „tárgyalás mellőzésével meghozott végzés ellen – ahogy azt a Be. kommentár is kiemeli – nem lehet a tárgyalás tartását kérni a közvetítői eljárás indítványozásának céljából, arra a tárgyalás mellőzéses eljárásban csak a határozat meghozatala előtt van lehetőség.” A bírósági végzésből az is kiderül, hogy a nyomozati szakban a Szolnoki Városi Ügyészség jogerőre emelkedett határozatával a vádlott indítványát az ügy közvetítői eljárásra utalására vonatkozóan elutasította.
- [5] A Mezőtúri Városi Bíróság elutasító végzését – az indítványozó fellebbezése után – a Szolnoki Törvényszék 1/b.Bkf.887/2012/2. számú végzésével helybenhagyta. A felülvizsgálati kérelmet pedig a Kúria Bfv.II.45/2013/2. számú végzésével azzal az indokolással utasította el, hogy az nem érdemi döntés ellen irányul.
- [6] 2. A panaszos a Szolnoki Törvényszék, valamint a Kúria fent megjelölt határozatait alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [7] Az indítványozó egyfelől azt tartja aggályosnak, hogy a bíróság határozatát a Be. kommentárra alapította, amely álláspontja szerint „nem jogszabály, jogi kötőerővel nem bír, így maximálisan valamely jogszabály értelmezését segítheti, de semmiképpen nem teremthet saját maga képében új jogszabályt.”
- [8] Másodsorban a panaszos jogsértőnek tartja azt az eljárási gyakorlatot, hogy terheltként egy postai küldeményben értesült az ügyészség tárgyalás mellőzésére vonatkozó indítványáról és a bíróság tárgyalás mellőzésével meghozott végzéséről, így „amint lehetősége nyílna a közvetítői eljárásra történő utalás indítványozására a kommentár szerint el is vesztíti ezt a jogát [...]”. Az indítványozó érvelése szerint, amennyiben a vádiratot még az érdemi döntés előtt megkapta volna, abban az esetben – az ügyészi indítvány függvényében – kérhette volna az ügy közvetítői eljárásra utalását.
- [9] Az indítványozó álláspontja alapján az általa megjelölt döntések sértik az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésébe foglalt törvény előtti egyenlőség elvét azáltal, hogy a tárgyalás mellőzhetőségére vonatkozó ügyészi döntés miatt nem tudott élni törvényes jogával, továbbá a közvetítői eljárásra vonatkozó indítvány érdemi vizsgálat nélküli elutasítása sérti az Alaptörvény tisztességes eljáráshoz való jogot garantáló XXVIII. cikk (1) bekezdését. Megítélése szerint az, hogy védőjén keresztül nem élhetett az eljárás szempontjából különösen jelentős indítványával, az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében biztosított védelemhez való jog közvetett korlátozását jelentette.
- [10] Alkotmányjogi panaszát az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-ára alapította.
- [11] 3. Az alkotmányjogi panasz az alábbiak miatt nem befogadható.
- [12] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerint tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben írt feltételeit, különösen a 26.–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29.–31. § szerinti feltételeket.

- [13] Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának tartalmi feltételeit határozza meg. Eszerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. A jelen ügyben egyik feltétel fennállása sem állapítható meg.
- [14] Az alkotmányjogi panasz lényegét tekintve azt az eljárást tartja az Alaptörvénnyel ellentétesnek, hogy egyszerre kézbesítették számára a vádiratot és a vádindítványnak megfelelő tárgyalás mellőzésével hozott bírói végzést, így a vádindítvány tartalmának függvényében nem tudta indítványozni ügyének közvetítői eljárásra utalását.
- [15] A közvetítői eljárás eljárásjogi feltételeit a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 221/A. §-a tartalmazza.
- [16] Az indítványozó sérelmezte, hogy a tárgyalás mellőzhetőségére vonatkozó „ügyési döntés” miatt nem tudott élni törvényes jogával, továbbá a közvetítői eljárásra vonatkozó indítvány érdemi vizsgálat nélküli elutasítása sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [17] Az Alaptörvény felhívott szakasza szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.
- [18] A Be. 221/A. § (2) bekezdése szerint a közvetítői eljárás célja, hogy a bűncselekmény következményeinek jóvátételét és a gyanúsított jövőbeni jogkövető magatartását elősegítse. A közvetítői eljárásban arra kell törekedni, hogy a gyanúsított és a sértett között – a gyanúsított tevékeny megbánását megalapozó – megállapodás jöjjön létre. A (3) bekezdésben meghatározott feltételek esetén az ügyész hivatalból, vagy a gyanúsított, a védő, illetőleg a sértett indítványára az eljárást legfeljebb hat hónapi időtartamra felfüggeszti, és az ügyet közvetítői eljárásra utalja. Az alapügyben első fokon eljáró bíróság végzésből kiderül, hogy az eljárás nyomozati szakában a terhelt már indítványozta az ügy közvetítői eljárásra utalását, azt azonban a Szolnoki Városi Ügyészség határozatával elutasította. Az viszont a beadványok alapján nem állapítható meg, hogy ezen határozattal szemben a jogorvoslati lehetőséget a terhelt kiemelte-e.
- [19] Bár a Be. 221/A. § (2) bekezdése szerint az ügy közvetítői eljárásra utalásának a büntetőeljárás alatt egy alkalommal van helye, ez viszont nem zárja ki, hogy a bíróság az ügyet közvetítői eljárásra utalja. Ugyanakkor nem jelenti azt sem, hogy a terheltnek – az indítványában előadott összefüggések mellett – alapvető joga lenne a közvetítői eljárásra utalás indítványozására.
- [20] Az indítványozó arra vonatkozó állítása, hogy a tárgyalás mellőzhetőségére vonatkozó ügyési döntés miatt nem tudott élni törvényes jogával, nem megalapozott, tekintettel arra, hogy a bíróság – az ügyési indítványhoz nem kötve – az eset körülményei ismeretében szabadon mérlegelhetette, hogy a tárgyalás mellőzésének feltételei fennállnak-e vagy tárgyalás megtartása szükséges. Utóbbi esetben, ha a bíróság észleli, hogy közvetítői eljárás lefolytatásának lehet helye, a Be. 263. § (4) bekezdése alapján a vádirat kézbesítésével egyidejűleg tájékoztatja a vádlottat, a védőt és a sértettet a közvetítői eljárás iránti indítvány megtételének lehetőségéről. A 3/2007. BK vélemény alapján bíróság részéről e tájékoztatási kötelezettség is csak akkor áll fenn, ha a közvetítői eljárás anyagi és eljárásjogi feltételei is hiánytalanul megállapíthatóak és kizárási ok sem merül fel.
- [21] A panaszos kiemelte, hogy közvetítői eljárásra utalásra vonatkozó kérelmét a vádindítvány megismerése után, annak függvényében terjesztette volna elő. Megfogalmazása szerint „látván azt, hogy az ügyész milyen büntetés kiszabását indítványozza rá kiszabni – indítványozhattuk volna az ügy közvetítői eljárásra utalását.”
- [22] A fentiek értelmében, valamint figyelemmel arra is, hogy a közvetítői eljárás célja a terhelt pertaktikai érdekeivel szemben elsősorban a sértetti oldalon megjelenő reparáció, az alkotmányjogi panaszban állított olyan összefüggés a vádindítvány tartalma és az annak ismeretében a terhelt által tehető indítvány között nem állapítható meg, amely megalapozná az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés sérelmét jelentő, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel.
- [23] Az indítványban előadott aggályok nem hozhatók kapcsolatba sem az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésébe foglalt törvény előtti egyenlőség elvével, sem a XXVIII. cikk (3) bekezdésében biztosított védelemhez való joggal, továbbá ezek tekintetében esetleges alaptörvény-ellenességet megalapozó, valós összefüggésekre rávilágító érvelést az indítványozó nem fogalmazott meg.
- [24] Az alkotmányjogi panaszban előadottak szerint az indítványozó azt is sérelmezi, hogy a megjelölt bírói döntések indokolása a jogforrásnak nem tekinthető Be. kommentáron alapul, azonban az ügy iratai alapján tényszerűen megállapítható, hogy sem a Szolnoki Törvényszék, sem a Kúria támadott végzése nem tartalmaz hivatkozást a kommentárra. Az aggályosnak tartott idézet a Mezőtúri Városi Bíróság – az alkotmányjogi panasszal meg nem támadott – közvetítői eljárásra utalásra irányuló kérelmet elutasító végzésében jelent meg, az elutasítás okait megjelölő érvelés egyik – de nem kizárólagos – elemeként, melyet azonban a másodfokú bíróság és a Kúria támadott végzései indokolásában nem alkalmazott.

[25] 4. Az eddig kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem felel meg az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételek egyikének sem, mert az indítványozó a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre nem hivatkozott, és nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem. Ezért a Szolnoki Törvényszék 1/b.Bkf.887/2012/2. számú végzése, valamint a Kúria Bfv.II.45/2013/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt befogadását az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2013. szeptember 9.

Dr. Kovács Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/414/2013.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3170/2013. (IX. 17.) AB VÉGGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t :

Az Alkotmánybíróság a Pesti Központi Kerületi Bíróság 7.Szk.12.903/2012/6. számú, illetve 7.Szk.12.991/2012/9. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

[1] 1. Az indítványozók 2013. február 5-én az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő, amelyben a Pesti Központi Kerületi Bíróság 7.Szk.12.903/2012/6. számú, illetve 7.Szk.12.991/2012/9. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték.

[2] 2. Az indítványozókkal szemben a BRFK IX. Kerületi Rendőrkapitányság szabálysértési eljárást indított jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség elkövetése miatt, és pénzbírságot szabott ki. A jogorvoslati eljárás során a Pesti Központi Kerületi Bíróság megállapította a szabálysértés elkövetését, a szabálysértési hatóság határozatát azonban megváltoztatta, a pénzbírság kiszabását mellőzte és az eljárás alá vont személyeket figyelmeztetésben részesítette.

[3] Az indítványozók álláspontja szerint a kifogásolt bírósági végzések sértik az Alaptörvény V. cikkét, miszerint mindenkinek joga van a személye, illetve tulajdona ellen intézett, vagy ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához. Kifejtik ezzel összefüggésben, hogy véleményük szerint ők a hajléktalanokat a közterület-felügyelet által ért jogtalan támadás elhárításában vettek részt, és ezért velük szemben a rendőrség jogszerűen nem is intézkedhetett volna, mert az Alaptörvény O) cikkével összhangban jártak el.

[4] 3. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz befogadható-e, vagyis megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.

[5] 3.1. A befogadhatóság formai feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány megfelel az alkotmányjogi panasszal szemben támasztott formai követelményeknek. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. A Pesti Központi Kerületi Bíróság jogerős végzéseit 2013. január 4-én kézbesítették a panaszosok jogi képviselője számára, az alkotmányjogi panaszt már ezt megelőzően, 2012. december 28-án nyújtották be az elsőfokú bíróságra, így az az Abtv. 30. § (1) bekezdésének megfelelően határidőben beérkezettnek tekinthető.

[6] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1) bekezdésében foglalt további formai követelményeknek is megfelel, mert megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (az Abtv. 27. §-át), az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [V. cikk, O) cikk], megjelöli a támadott bírói döntéseket, a bírói döntés alaptörvény-ellenességére vonatkozó okfejtést, valamint tartalmazza a kifejezett kérelmet a bírósági végzések megsemmisítésére.

[7] 3.2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltéte-

leit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti tartalmi követelményeket.

- [8] Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozók az Abtv. 27. §-a és az 51. § (1) bekezdése szerinti jogosultaknak tekinthetők, nyilvánvalóan érintettek, hiszen a jelen ügyre okot adó jogvitában félként szerepeltek. Az indítványozók a rendelkezésükre álló jogorvoslati lehetőséget kimerítették.
- [9] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint jelen bírósági döntésekben ilyen, az ügyet érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség nincs, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést az indítvány nem vet fel.
- [10] Az indítványozók alkotmányjogi panasza a Pesti Központi Kerületi Bíróság végzéseinek nem alkotmányossági szempontú, hanem ténykérdésekben való felülvizsgálatára irányul. Az indítványozók valójában nem magát a bírósági döntéseket, hanem a közterület-felügyelőket, valamint a rendőrség intézkedésének jogszerűségét vitatják. (Ezzel kapcsolatban maga a Pesti Központi Kerületi Bíróság is megjegyezte, hogy a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértése elkövetésének szempontjából irreleváns, hogy az eljárás alá vont személyek kifogásolták a közterület-felügyelőket eljárását, mert azt más módon is lehetett volna utóbb vitatni. Jelen esetben a szabálysértés azzal valósult meg, hogy az eljárás alá vont személyek nem tettek eleget a rendőrség felszólításának. A rendőrségi intézkedések jogszerűségével összefüggésben pedig maga az indítvány utal arra, hogy eljárás van folyamatban.)
- [11] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírósági döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van jogköre. Az alapul fekvő szabálysértési eljárásokban a bíróság valamennyi jogi tény, a szabálysértési tényállást, az abból levont jogi következtetéseket, a súlyosító, enyhítő és méltányolható körülményeket részletesen értékelte, és ennek nyomán hozta meg jogerős döntéseit. Nem lehet alkotmányossági vizsgálat tárgya, hogy a bíróság a döntése meghozatalakor milyen tényeket, bizonyítékokat vett figyelembe, és hogyan értékelte azokat.

- [12] 4. Mivel a Pesti Központi Kerületi Bíróság 7.Szk.12. 903/2012/6. számú és 7.Szk.12.991/2012/9. számú végzéseivel összefüggésben az Abtv. 29. §-ában meghatározott, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés nem állapítható meg, az Alkotmánybíróság tanácsa – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése szerint eljárva – az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 29. §-a, továbbá az 56. § (2) és (3) bekezdése, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2013. szeptember 10.

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/173/2013.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3171/2013. (IX. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 2Kf.27. 486/2011/2. számú, valamint a Kúria Kfv.III.37. 211/2012/6. számú végzései alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítvány arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Fővárosi Ítéltábla 2Kf.27. 486/2011/2. számú, valamint a Kúria Kfv.III.37. 211/2012/6. számú végzései alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat.

- [3] 2. Az ügy előzménye az volt, hogy a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal Budapesti Mérésügyi és Műszaki Biztonsági Hatóság (a továbbiakban: MKEH) közigazgatási határozatban engedélyezte, hogy az ELMŰ javára utólagos vezetékjog kerüljön bejegyzésre. (A perbeli belterületi 526 m² ingatlanon 1951 óta áll egy 30 méter magas és mintegy 19 m² alapterületű vezeték-tartóoszlop, mely azonban az ingatlan-nyilvántartásba nem került bejegyzésre.) Ez ellen a közigazgatási határozat ellen fellebbezésnek volt helye, azonban mivel az számos ingatlant érintett, ezért a határozatot hirdetményi úton kézbesítették. A határozatról így az indítványozó nem értesült, ellene nem fellebbezett, ezért az jogerőre emelkedett.
- [4] E határozat alapján a körzeti földhivatal a perbeli ingatlanra vezetékjogot jegyzett be, a határozatot kézbesítette az indítványozónak, aki ekkor szerzett tudomást magáról a hatósági eljárásról. E határozat ellen az indítványozó fellebbezéssel élt, melyet a megyei földhivatal – a körzeti földhivatal határozatát helybenhagyva – elutasított.
- [5] A földhivatali határozat ellen az indítványozó bírósághoz fordult, jelezve, hogy az MKEH határozata ellen is bírósági felülvizsgálatot kezdeményezett (és ezzel egyidejűleg a jogorvoslati kérelmet az MKEH-nak is megküldte). Tekintettel arra, hogy a földhivatali eljárás befejezésének előkérdése az MKEH határozat elleni jogorvoslati eljárás kimenele, ezért a bíróság ezt az eljárást felfüggesztette.
- [6] Az elsőfokú bíróság az MKEH határozata ellen benyújtott keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasította, mivel a kereset benyújtásának feltétele a rendes jogorvoslat lehetőségének a kimerítése lett volna, az indítványozó azonban az MKEH határozata ellen fellebbezéssel nem élt. Az ítéletábra az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta, a Kúria az ítéletábra végzését hatályában fenntartotta.
- [7] Az indítványozó ezeket a bírósági végzéseket támadta alkotmányjogi panasszal. Azzal érvelt, hogy egyfelől a tulajdonhoz való joga (Alaptörvény XIII. cikk) szenvedett sérelmet, tekintettel arra, hogy a vezetékjog alapítása az ELMŰ részére többletjogokat keletkeztet, a tartószerkezet által elfoglalt részen a tulajdonosi jogait nem gyakorolhatja. Utalt arra is, hogy 1951-ben is azért nem került sor a bejegyzésre, mert az akkor hatályos szabályok alapján ki kellett volna sajátítani az ingatlant, mivel a vezetékjog a hozzá tartozó biztonsági övezettel együtt az ingatlan 88%-át érinti. Álláspontja szerint az ELMŰ részére nem vezetékjogot, hanem használati jogot kellett volna bejegyezni, amiért használati díjat kellene fizetnie az ELMŰ-nek. Álláspontja szerint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése (tiszte-
tességes hatósági eljárás) is sérelmet szenved, mivel az ügyben egyetlen hatóság sem foglalt érdemben állást. Végül az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdésének sérelmére is hivatkozott, azzal az indokkal, hogy a támadott bírósági ítélet az erőfölénnyel szemben nem védi meg a fogyasztók jogait. Úgy vélte, hogy a bejegyzés kizárólag az ELMŰ számára jár előnnyel, reá nézve a tartóoszlop léte semmilyen pozitív hatással nem rendelkezik.
- [8] 3. Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben érkezettnek minősül, tekintettel arra, hogy a Kúria ítéletét az indítványozó 2013. március 28-án vette át, és az indítványt a benyújtásra nyitvaálló 60 napos határidőn belül, 2013. május 27-én terjesztette elő az elsőfokú bíróságnál.
- [9] Az indítvány azonban nem felel meg az Abtv. 27. § b) pontjában foglalt azon feltételnek, miszerint alkotmányjogi panasz előterjesztésének akkor van helye, ha az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette. Az indítványozó ugyanis az alapeljárásban az MKEH Budapesti Mérésügyi és Műszaki Biztonsági Hatóság 5899/2009/MU határozata elleni fellebbezés előterjesztését elmulasztotta, ezáltal a határozat jogerőre emelkedett. A határozat ellen ugyan az indítványozó bírósági felülvizsgálatot kezdeményezett, azonban a bíróságok is e tényre hivatkozva utasították el idézés kibocsátása nélkül a keresetlevelet.
- [10] Mivel az indítványozó a jogorvoslati lehetőségét ez eljárás során nem merítette ki, ezért az Alkotmánybíróság tanácsa – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján eljárva – az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 27. § b) pontja, továbbá az 56. § (2) és (3) bekezdése, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés e) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2013. szeptember 10.

Dr. Lenkovich Barnabás s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/903/2013.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3172/2013. (IX. 17.) AB VÉGZÉSE

jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló indítvány alapján indult eljárás megszüntetéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének vizsgálatára irányuló indítvány alapján meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény 111. § (2) bekezdés a) pontja, 125. § (1)–(4) és (7) bekezdései, valamint 216. § (8) bekezdése Alaptörvénnyel való összhangjának felülvizsgálatára irányuló eljárást megszünteti.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az alapvető jogok biztosa az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 24. § (2) bekezdése alapján indítványozta, hogy az Alkotmánybíróság vizsgálja meg és semmisítse meg a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Mttv.) 111. § (2) bekezdés a) pontját, 125. § (1)–(4) és (7) bekezdéseit, valamint 216. § (8) bekezdését. Álláspontja szerint a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa (a továbbiakban: Médiatanács) elnökének megbízatásával összefüggő támadott rendelkezések együttesen értelmezhetetlenek és alkalmazhatatlanok, alapvető ellentmondást rejtenek magukban, ezért sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvét és jogbiztonság követelményét, ami a Médiatanács működésének ellehetetlenítésére tekintettel jelen esetben az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésében foglalt sajtószabadsággal kapcsolatos objektív intézményvédelmi kötelezettség sérelmére is vezet.
- [2] Az indítvány szerint az alapproblémát az Mttv. 216. § (8) bekezdésében foglalt azon rendelkezés okozza, amely alapján a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (a továbbiakban: NMHH) elnökének megbízatása meghosszabbodik egészen addig, amíg nem kerül sor a Médiatanács új elnökének megválasztására. Az Mttv. 125. § (1) bekezdése értelmében azonban a Médiatanács elnökének csak a miniszterelnök által kinevezett NMHH-elnök jelölhető, azaz a miniszterelnök kinevezhet új elnököt az NMHH élére, viszont az előző elnök megbízatása egészen addig nem szűnik meg, amíg az NMHH új elnökét meg nem választják a Médiatanács elnö-

kévé. Eddig az időpontig lényegében két elnöke lesz az NMHH-nak, és emiatt – nem teljes jogkörben, de – a Médiatanácsnak is. Az Mttv. 111. § (2) bekezdése és 125. § (4) bekezdése értelmében ugyanis akkor is az NMHH elnöke hívja össze és vezeti a Médiatanács üléseit, ha az Országgyűlés nem választja meg annak elnökévé. Az indítvány szerint arra vonatkozóan sincs törvényi rendelkezés, hogy – amennyiben nem választják meg a Médiatanács elnökévé – milyen időközönként kell újra elnökként jelölni a korlátozott jogkörben eljáró NMHH-elnököt, ami azért problémás, mert az Országgyűlés a Médiatanács elnökévé mindvégig – akár kilenc éven keresztül – csak egyetlen jelöltet, az NMHH elnökét választhatja meg. Az ezzel kapcsolatos problémákat tovább növeli, hogy az Mttv. 124. § (1) bekezdése értelmében a Médiatanács elnökét és tagjait az Országgyűlés egyidejű, listás szavazással választja meg.

- [3] A fentiekre tekintettel az alapvető jogok biztosa az érintett rendelkezések megsemmisítését kezdeményezte. Mindemellett hozzáfűzte, hogy – noha nincs lehetősége annak indítványozására, hogy az Alkotmánybíróság mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállását állapítsa meg – álláspontja szerint indokolt lehet megvizsgálni, hogy a szabályozás egészében – különös tekintettel a Médiatanács elnökének és tagjainak jelölésére, megválasztására, a megbízatás időtartamára és az újraválaszthatóságra, továbbá a bírói felülvizsgálat lehetőségére – teljes körűen tartalmazza-e az alkotmányossági standardoknak megfelelő garanciákat.
- [4] 2. Az alapvető jogok biztosa indítványának benyújtását követően az Országgyűlés – részben éppen az indítványban foglaltakra tekintettel – a médiaszolgáltatásokkal és a sajtótermékekkel összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi LXVI. törvénnyel (a továbbiakban: Módtv.) módosította az Mttv.-t. A törvénymódosítás kiterjedt az indítványban támadott rendelkezésekre is, és az indítvány által kifogásolt körben 2012. július 3-i hatállyal új szabályokat vezetett be. A törvénymódosítás vonatkozó részének indokolása szerint „[a] szabályozás koherenciája és kiszámíthatósága miatt, a jogbiztonság alkotmányos követelményére, valamint az alapvető jogok biztosának 2012. május 4. napján kelt alkotmánybírósági beadványában foglalt alkotmányossági aggályokra is figyelemmel, indokolt rendezni azon eseteket, amelyek a szabályozásban ellentmondásosak, vagy nehezen értelmezhetők, illetve megbéníthatják, vagy bizonytalanná tehetik a Médiatanács és a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság működését”. A Módtv. ennek érdekében „azon helyzeteket rendez, ahol az NMHH elnöke nem válik a Médiatanács elnökévé, illetve módosítja vagy hatályon kívül helyezi azon rendelkezéseket, amelyek alapján a nem megvá-

lasztott elnök is befolyást gyakorolhatott volna a Médiatanács működésére”.

- [5] Az Alkotmánybíróság – az Abtv. 41. § (3) bekezdésében foglalt kivétellel – a hatályos jogszabályi rendelkezések alkotmányosságát vizsgálja felül, ezért jelen esetben is a Módtv.-vel módosított szabályozást tekintette át. (Az érintett rendelkezéseket a 2013. évi XXXIII. törvény tovább módosította, a köztársasági elnök jogkörévé téve az NMHH elnökének kinevezését.) Az Mttv. hatályos rendelkezései a következők szerint szabályozták újra az alapvető jogok biztosának indítványában kifogásolt kérdéseket. A 111. § (2) bekezdése értelmében az NMHH elnökét csak abban az esetben illeti meg a Médiatanács ülései összehívásának és vezetésének joga, ha az Országgyűlés megválasztja a Médiatanács elnökévé. A 113. § (1) bekezdés e) pontja szerint az NMHH elnökének megbízatása megszűnik, ha az Országgyűlés a kinevezésétől számítva 30 napon belül nem választja meg a Médiatanács elnökévé. A 124. § (1) bekezdése szabályozza azokat az eseteket, amikor a Médiatanács elnökéről (vagy tagjáról) az Országgyűlés külön – azaz nem listás szavazással – dönt. A 125. § (3) bekezdése pontosításokkal rendezi, hogy az NMHH elnöke megbízatásának megszűnése esetén megszűnik a Médiatanács elnökségére vonatkozó megbízatása is. A 216. § (8) bekezdése pedig az előzőekhez kapcsolódva tisztázza, hogy ha az NMHH elnökét az Országgyűlés a kinevezését követő 30 napon belül nem választja meg a Médiatanács elnökévé, akkor a Médiatanács korábbi elnökének megbízatása a Médiatanács új elnökének megválasztásáig fennmarad, és ha az NMHH-nak nincs kinevezett elnöke, akkor feladat- és hatásköreit a Médiatanács elnöke gyakorolja.
- [6] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az Mttv. hatályos előírásai rendezik az indítványban kifogásolt kérdéseket: nem fordulhat elő olyan eset, hogy az NMHH-nak, illetve a Médiatanácsnak egy időben két elnöke legyen, mint ahogy az sem, hogy az NMHH elnöke a Médiatanács elnökévé választását megelőzően hívja össze és vezesse a Médiatanács üléseit; az elnökké választás sikertelensége esetén lehetővé vált új személy kinevezése, ezáltal jelölése, és szükség esetén lehetőség van arra is, hogy a Médiatanács elnökéről (vagy tagjáról) az Országgyűlés külön szavazzon. Az indítványban jelzett szabályozási problémák tehát már nem állnak fenn. Az Abtv. 59. §-a szerint az Alkotmánybíróság a nyilvánvalóan oka fogottá váló ügyben az előtte folyamatban lévő eljárást megszüntetheti. Az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 67. § (2) bekezdés e) pontja értelmében pedig oka fogottá válik az indítvány különösen akkor, ha az

eljárás folytatására okot adó körülmény már nem áll fenn, illetve az indítvány egyéb okból tárgytalanná válik. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a támadott rendelkezések Alaptörvénnyel való összhangjának felülvizsgálatára irányuló eljárását megszüntette.

- [7] 3. Az indítvány indokolásának a mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség vizsgálatára vonatkozó figyelemfelhívására tekintettel az Alkotmánybíróság az alábbiakat jegyzi meg. Az Abtv. 46. § (1) bekezdése szerint az alaptörvény-ellenes jogalkotói mulasztás megállapítása az Alkotmánybíróság által alkalmazható olyan jogkövetkezmény, amelyet az Alkotmánybíróság a hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásban állapíthat meg. Az, hogy az Abtv. 52. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság ezt a jogkövetkezményt hivatalból alkalmazza, nem jelenti azt, hogy eljárásához a mulasztással érintett körben ne lenne szükség az Abtv. 52. § (1) bekezdésében előírt határozott kérelemre. Jelen esetben az indítvány kizárólag az NMHH és a Médiatanács elnökének kinevezésére, illetve megválasztására vonatkozó hivatkozott részletszabályokat támadta meg, meghatározott alkotmányjogi érvek alapján kifogásolva a rendelkezések kiszámíthatatlanságát és ellentmondásosságát. Mindez nem teremt kellő jogalapot arra, hogy az Alkotmánybíróság az indítványban konkrétan meg nem jelölt szabályozási körben és az indítványban ki nem fejtett alkotmányossági megfontolások mentén folytasson vizsgálatot a jogalkotó általi mulasztás esetleges megállapítása érdekében. Az indítványban ellentmondásosságuk és kiszámíthatatlanságuk miatt kifogásolt részletszabályok vizsgálatára irányuló eljárás keretében tehát nincs lehetőség annak értékelésére, hogy a szabályozás egészében teljes körűen tartalmazza-e az alkotmányossági garanciákat. Az Alkotmánybíróságnak ezért az esetleges jogalkotói mulasztásra vonatkozó figyelemfelhívás mellett sem volt lehetősége az eljárás folytatására.

Budapest, 2013. szeptember 10.

Dr. Balogh Elemér s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: II/2898/2012.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3173/2013. (IX. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Gyulai Törvényszék 2.Pf. 25.666/2012/5. számú ítéletével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az egyedi ügy felperese (a továbbiakban: indítványozó), valamint az egyedi ügy alperese élettársi kapcsolatából 2004. június 2-án született gyermekük. A felek élettársi kapcsolata 2008. október 6-án megszakadt oly módon, hogy az egyedi ügy alperese a volt közös lakásból elköltözött a gyermekkel. Az Orosházi Városi Bíróság 2009-ben a gyermeket az egyedi ügy alperesénél helyezte el, az indítványozót pedig gyermektartásdíj fizetésére kötelezte. A Békés Megyei Bíróság az indítványozó fellebbezési kérelmét elutasította. Később mindkét fél bejelentést tett az Orosházi Városi Gyámhivatalnál (a továbbiakban: gyámhivatal), melyben a másik fél magatartását kifogásolták. Az egyedi ügy alperese 2010-ben előadta, hogy az indítványozó befolyásolja a gyermeket a kapcsolattartásban. A gyámhivatal ekkor megszüntette az eljárást. Az indítványozó 2011-ben előadta, hogy a gyermek több ízben nem ment el a kapcsolattartásra, és ellenségesen viselkedett vele. A gyámhivatal szakvéleményt kért az igazságügyi pszichológustól, melyben megállapításra került, hogy a gyermek az apjával felszabadult, vidám, igyekszik vele szoros, mély kapcsolatot kialakítani, de az anya rejtett (időnként nyílt) elvárásai miatt az anyai akaratnak veti alá magát, ami fokozott szorongást vált ki. Emellett a szakértői vélemény arra a következtetésre jutott, hogy a gyermek érdekét a kiterjesztett kapcsolattartás szolgálja. A felek e megállapításokat elfogadták, a gyámhivatal az indítványozót kérelmére tájékoztatta a perindítási lehetőségeiről, érdemi döntést pedig nem hozott az ügyben. Az indítványozó ezután gyermekelhelyezés megváltoztatása iránti keresettel fordult az Orosházi Városi Bírósághoz (a továbbiakban: elsőfokú bíróság). Keresetlevelében előadta, hogy az egyedi ügy alperese nem gondoskodik megfelelően a gyermekről, egyebek között hagyta felügyelet nélkül sétálni a vasúti sínek mellett, betegen vitte iskolába, élettársa pedig kést dobált a jelenlétében, valamint életveszélyes fenyegetéseket

tartalmazó kijelentéseket tett az indítványozóra nézve. Az elsőfokú bíróság a tanúvallomások, a szakértői vélemények, valamint az iskolai vélemény alapján elutasította a keresetet, mert megítélése szerint nem következett be a körülményeknek a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény (a továbbiakban: Csjt.) 72/A. § (2) bekezdésében megjelölt lényeges megváltozása. Ítéletét az indítványozó fellebbezésére a Gyulai Törvényszék (a továbbiakban: másodfokú bíróság) helyben hagyta.

- [2] 2. Az indítványozó 2013. február 12-én az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Panaszát 2013. április 17-én hiánypótlásra való felhívásra kiegészítette. Érvéle szerint az elsőfokú bíróság részben tévesen állapította meg a tényállást, és az abból levont jogi következtetés sem helytálló, melyet mindazonáltal a másodfokú bíróság megerősített. Megítélése szerint az indokolás okszerűtlen, sem az elsőfokú, sem a másodfokú bíróság nem vette figyelembe, milyen traumát él át a gyermek az anya élettársának magatartása következtében, és nem adják indokát annak, miként gondoskodhat az egyedi ügy alperese megfelelően a gyermekről az indítványozó által ismertetett mulasztások tükrében. Álláspontja szerint ezen eljárás ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, XV. cikk (5) bekezdésével, valamint 28. cikkével, emellett sérti az indítványozónak az Alaptörvény XVI. cikk (2) bekezdésében, illetve XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében, valamint a gyermeknek az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésében foglalt alapvető jogait.

- [3] 3. Az Abtv. 51. § (1) bekezdés e) pontja értelmében az indítványnak indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Az indítványozó ugyan megjelöli, hogy a támadott ítélet mely részeit tartja az Alaptörvénnyel ellentétesnek, ezen okfejtése ugyanakkor nem terjed túl a bizonyítékok számára kedvezőtlen értékelésének kritikájánál. Az indítványozó állításával ellentétben az elsőfokú bíróságnak a másodfokú bíróság által helyben hagyott ítéleti indokolása részletesen foglalkozik az indítványozó által is hivatkozott bizonyítási eszközökkel, valamint azok jelentőségének értékelésével. Önmagában az a tény, hogy a bíróság meghatározott bizonyítási eszközöknek – jelen esetben az elsőfokú bíróság által kirendelt, illetve meghallgatott szakértők szakértői véleményének, illetve tanúvallomásának – nagyobb bizonyító erőt tulajdonít másoknál – jelen esetben az indítványozó állításánál, valamint az általa megjelölt tanúk tanúvallomásánál –, nem eredményezi az Alaptörvény ren-

delkezéseinek sérelmét, e mérlegelés felülbírálnak nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe. Ugyancsak nem az Alkotmánybíróság hatásköre a bíróságok helyett megítélni, milyen mértékű változások merítik ki a Csjt. 72/A. § (2) bekezdésében foglaltakat, és indokolják a gyermekelhelyezés megváltoztatását.

- [4] 4. Az Alkotmánybíróság ezért az indítvány befogadását az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *f* és *h*) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2013. szeptember 10.

Dr. Balogh Elemér s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/369/2013.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3174/2013. (IX. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.III.21.176/2011/4. számú felülvizsgálati ítélete, a Győri Ítéltábla Pf.I.20.100/2009/31. számú ítélete, valamint a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 6.P.21.142/2004/83. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Kúria Pfv.III.21.176/2011/4. számú felülvizsgálati ítélete, a Győri Ítéltábla Pf.I.20.100/2009/31. számú ítélete, valamint a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 6.P.21.142/2004/83. számú ítélete alaptörvény-el-

lenességének megállapítását és azok megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.

- [2] Az indítványozó 1995-ben, 15 éves korában sugár- és citosztatikus kezelésben részesült daganatos megbetegedése miatt, amelynek eredményeként panaszmentessé vált. Ezt követően 2000-ben újabb panaszokkal jelentkezett a mosonmagyaróvári Karolina Kórház Szakrendelőjében, ahol a daganatos alapbetegség kiújulását állapították meg nála. Emiatt szteroidos kezelésben részesítették, majd áthelyezték a győri Petz Aladár Megyei Oktató Kórház – az alapper alperese, a továbbiakban: Kórház – onkoradiológiai osztályára, ahol ismét sugárkezelésben részesült. Ezután 2001-ben azt állapította meg egy vizsgálat, hogy az ivarsejtek hiánya miatti az indítványozó nemzöképtelen. Egy évvel később, 2002. február 1-jén csigolya biopsziára került sor a panaszosnál, mindeközben egészségi állapota tovább rosszabbodott.
- [3] A panaszos ezt követően fordult bírósághoz, keresetében a személyiségi jogai megsértésére alapított vagyoni és nem vagyoni kárigényét kívánta érvényesíteni a Kórházzal szemben. Követelését arra alapította, hogy a Kórház a kezelését a következményekre vonatkozó megfelelő tájékoztatása és hozzájárulása nélkül kezdte meg. Állította, hogy a nagy dózisú sugárkezelés nemzöképtelenséget idézett elő, mozgáskorlátozottság alakult ki nála, emiatt rokkant állapotba került. A csigolya biopszia után 24 órán át kellett volna pihentetni, erre nem került sor, ez is hozzájárult egészségi állapotának romlásához. Kifogásolta továbbá azt is, hogy a sugárkezelést megelőzően spermalevétele nem került sor. Állítása szerint a Kórház ezzel megsértette a személyiségi jogait, emellett, a szükséges tájékoztatás elmaradása, illetőleg a kezelés szakszerűtlensége következtében őt vagyoni és nem vagyoni kár érte.
- [4] A Kórház ellenkérelmében a kereset elutasítását indítványozta. Azzal védekezett, miszerint a kezelése megkezdésekor a felperes életveszélyes állapotban volt, emiatt a megfelelő tájékoztatás, valamint a beleegyezés hiánya nem volt jogsértő. Előadta, hogy a sugárkezelés a szakmai szabályok szerint történt, a csigolya biopszia után pedig nem szakmai előírás a 24 órás pihentetés. Rámutatott, hogy az indítványozó egészségi állapotában bekövetkezett rosszabbodás sorsszerű megbetegedés következménye.
- [5] Az első fokon eljáró Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság a panaszos keresetének részben helyt adott és megállapította, hogy a Kórház az egyik kezelés alkalmával nem nyújtott megfelelő tájékoztatást az alperesnek, a kezelést pedig az indítványozó hozzájárulásának hiányában kezdte meg, ezáltal megsértette személyiségi jogait. Ezt meghaladóan a kereset elutasította. Az elsőfokú bíróság tehát a panaszos kártérítési igényét alaptalannak találta. A másodfokon eljáró Győri Ítéltábla jogerős ítéleté-

- ben az első fokú ítéletet helybenhagyta. A jogerős ítélettel szemben a panaszos felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő.
- [6] A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezéseit hatályában fenntartotta. Ítéletének indokolásában kihangsúlyozta, hogy a jogerős ítélet helyesen mondta ki, hogy nem állapítható meg, melyik sugárkezelés eredményezte a nemzőképtelen állapot kialakulását az indítványozónál; továbbá, hogy az eljárás során bizonyítást nyert, hogy a sugárdózis nagysága megfelelt a szakmai szabályoknak, az alkalmazott csigolya biopszia vizsgálatot követően pedig nem volt szükséges a hosszabb pihenő, mert a mintavétel nem a gerinc-csatornán belül, hanem a csigolyatestből történt.
- [7] Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Álláspontja szerint a támadott ítéletek sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogállami jogbiztonság elvét, az Alaptörvény Q) cikkét, valamint az I. cikk (1)–(3) bekezdéseit. Az indítványozó emellett az Alaptörvény II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való jogának, a XX. cikkben szereplő testi és lelki egészséghez való jogának, valamint a XXVIII. cikk szerinti pártatlan bírósághoz és a jogvita ésszerű időn belül történő elbírálásához való jogának sérelmét is állította. Az indítványozó – alkotmányjogi panaszának kiegészítéseiben – hivatkozott még az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésének, a 25. cikk (1) és (3) bekezdésének, továbbá 28. cikkének sérelmére is.
- [8] Az indítványozó szerint a megsemmisíteni kért bírósági határozatok azért sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből levezett jogbiztonság elvét, mert az azokban szereplő jogértelmezés ellentétes az általa megjelölt eseti döntésekkel, illetőleg a vonatkozó bírósági gyakorlattal.
- [9] Az Alaptörvény Q) cikkével összefüggésben az indítványozó az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának 10. cikkére (független és pártatlan bírósághoz való jog), a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 14. cikkére (pártatlan bírósághoz való jog), valamint a Római Egyezmény 6. cikkére (tisztességes eljáráshoz és az ügy ésszerű időn belüli elbírálásához való jog) hivatkozott.
- [10] Az emberi méltósághoz való jog sérelmével összefüggésben az indítványozó előadta, hogy „az emberi méltóságot, illetve az önrendelkezési jogomat alkotmányos indok nélkül korlátozó, illetőleg a jogsérelmeimet nem kompenzáló kúriai döntés alaptörvény-ellenes.”
- [11] A testi és lelki egészséghez való jogának sérelmét az indítványozó abban látta megvalósulni, hogy a bíróságok nem kötelezték a Kórházat az őt – súlyos egészségkárosodása miatt – ért vagyoni és nem vagyoni kár megtérítésére.
- [12] Az Alaptörvény XXVIII. cikke vonatkozásában az indítványozó lényegében a peres eljárás indokolatlan elhúzódására (késedelmesen előterjesztett igazságügyi szakvélemény, sokára kitűzött tárgyalás), valamint a bíróság által tévesen, a bizonyítékok helytelen mérlegelése alapján megállapított tényállásra hivatkozott.
- [13] Az indítványozó az Alaptörvény R) cikkével, valamint a 25. cikk (1) és (3) bekezdésével összefüggésben értékelhető indokolást nem adott elő, a 28. cikk összefüggésben pedig egyes bizonyítási eszközök igénybevételeinek elmulasztását tartotta a józan ésszel ellentétesnek.
- [14] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket.
- [15] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a törvényben meghatározott feltételeknek az alábbi okok miatt nem felel meg.
- [16] Az Abtv. 27. §-a szerinti panasz érdemben akkor bírálható el, ha az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogai sérelmét állítja.
- [17] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, a Q) cikk, a XX. cikk, az R) cikk (2) bekezdése, a 25. cikk (1) és (3) bekezdése, illetve a 28. cikk nem alapjogot megfogalmazó, azt szabályozó rendelkezések, azokra hivatkozva tehát nem lehet alkotmányjogi panaszt előterjeszteni. Az Alkotmánybíróság külön is felhívja a figyelmet arra, hogy a testi és lelki egészséghez való jogot az Alaptörvény XX. cikke nem alapjogként deklarálja, hanem az állam alkotmányos kötelezettségét fogalmazza meg az állampolgárok egészségének megőrzése érdekében, így az arra való hivatkozás alapjogsérelem megalapozására nem alkalmas.
- [18] Az indítványozó által megjelölt alaptörvényi rendelkezések közül tehát csak a II. cikkben rögzített emberi méltósághoz való jog és a XXVIII. cikkben meghatározott független, pártatlan bírósághoz és a jogvita ésszerű időn belüli elbírálásához való jog tartozik az Alaptörvényben biztosított jogok körébe, ezen utóbbi alapjogok állított sérelme képezheti alkotmányjogi panasz alapját.
- [19] Az Alkotmánybíróság azonban megállapította, hogy az indítványozó nem támasztotta alá értékelhető alkotmányjogi indokolással az általa bekövetkezni vélt alapjogsérelmeit. A panaszos tulajdonképpen a rendes bíróság által megállapított tényállást, a bizonyítékok értékelésének mikéntjét és általában a bizonyítási eljárás „visszásságait”, a bizonyítékokból levont következtetések okszerűségét, illetőleg a bíróság jogértelmezését vitatja. Ezen túl a kártérítési igénye megítélésének elmaradásában látja alapjogainak sérelmét. Az indítvány javarészt eseti döntések idézéséből áll, amelyek alapjogi sérelem alátámasztására önmagukban értelemszerűen nem alkalmasak. Az Alkotmánybíróságnak kizá-

- ról a bírói ítélet alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van jogköre, amelynek célja a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölése. Az indítványozó által felvetett eljárási, jogértelmezési és joggyakorlati aggályok azonban törvényességi és nem alkotmányossági kérdések. Az Alkotmánybíróság tanácsa ezért megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ban foglalt feltételnek, mivel az sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet nem vetett fel.
- [20] Az Alkotmánybíróság az ügy ésszerű időn belül történő elbírálásának jogával összefüggésben külön is kiemeli, hogy az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre arra, hogy egy adott bírósági eljárás jelentős elhúzódnásából eredő következményeket enyhítse vagy orvosolja. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti panasz esetén csupán az indítványban támadott bírósági ítélet megsemmisítése felől rendelkezhet (amennyiben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben támadott ítéleteket megsemmisítené, a bírósági eljárás újra kezdetét venné, tehát a per csak tovább húzódná). A panaszos által sérelmezett pertartam, mint az adott pert jellemző körülmény olyan törvényességi szakkérdés, amelynek megítélése nyilvánvalóan nem tartozik az Alkotmánybíróság vizsgálatási körébe.
- [21] Az Alkotmánybíróság ezen utóbbi indítványozói hivatkozással összefüggésben felhívja a figyelmet arra, hogy a Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 2. § (1) és (3) bekezdése alapján a panaszos külön kártérítési igénnyel léphet fel a bírósággal szemben, hogy a perének tisztességes lefolytatásához és ésszerű időn belül történő befejezéséhez való jogát érvényesítse.
- [22] Mindezekre tekintettel, mivel az alkotmányjogi panasz nem felel meg a törvényi feltételeknek, az Alkotmánybíróság az Abtv. 64. § d) pontjára és az 56. § (3) bekezdésére figyelemmel az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján a panaszt visszautasította.

Budapest, 2013. szeptember 10.

Dr. Balogh Elemér s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/288/2013.

• • •

• • •

Az Alkotmánybíróság Határozatait az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetők az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtítkára

layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu

Felelős kiadó: Majláth Zsolt László ügyvezető

HU ISSN 2062–9273